

70339929-2	08/10/2019	גלובס - כותרת	עמוד 21	1	10.18x31.65
בועז סנג'רו - ראש החטיבה למשפט פלילי וקרימינולוגי - 26330					

אלימות משטרתית ללא הצדקה

מי צריך סו שוטרים לתפיסת אשה שחצתה כביש לא במעבר חציה

אם למשטרה יש תקציב עודף, כדאי שתעביר את רובו לתגבור החינוך ואת מקצתו להשתלמויות לשוטרים

פרופ' בועז סנג'רו

לשפשף את העיניים ולא להאמין: בסרטון שצילמה אזרחית, אשר שודר בחדשות ערוץ הטלוויזיה "כאן 11" ב-25.9.19, מספרת צעירה חרדית בת 24, כי לאחר שחצתה את הכביש במקום שבו אין מעבר חציה, בעיר בני-ברק, ניגשה אליה שוטרת וביקשה את פרטיה. הצעירה אמרה (במילים אחרות), שלא עשתה דבר שמצדיק את טיפול המשטרה. מכאן ואילך יצאו הדברים מפרופורציה, ולמקום הגיעו מספר ניידות משטרה ושוטרי יס"מ (יחידת סיור מרחבית). בסרטון רואים את הצעירה עומדת עם גבה לקיר, כשמסביבה כעשרה שוטרים שהגיהו מכמה ניידות. לא שומעים את חילופי הדברים. הצעירה נראית מפוחדת, ואז שוטרת לופתת אותה סביב צווארה בחוזקה, וגוררת אותה

קיימת בציבור דעה רווחת מוטעית בעליל, שלפיה כמה שיותר שיטור כך ייטב לאזרחים. לפי תפיסה זו, העולם כביכול נחלק ל"טובים" ול"רעים": אנו "הטובים" שומרי החוק, בעלי הקניין (כי עבדנו והרווחנו אותו ביושר), והם "הרעים" פורעי החוק, שאין להם קניין בשל עצלותם ושמבוקשם הוא לקחת את שלנו. בארצות-הברית "אנו" לבנים ו"הם" שחורים. גם בישראל משתייכים "הם" לקבוצות מסוימות באוכלוסייה. נוכח דיכוטומיה שכזו יש מי שמדמים את המצב למלחמה, שבה מכשירים עוד ועוד אמצעי שיטור ומקצצים בזכויות החשודים והנאשמים. אלא שבמציאות אין "טובים" מול "רעים". כל אחד מאיתנו עלול למצוא את עצמו או את אחד מילדיו חשוד בעבירה כלשהי. החוק הפלילי שמגדיר מה מותר לרשויות לעולל לאזרח, מגדיר בכך גם את החירות שנותרה לו. המקרה הנ"ל, שאני חושש כי הוא איננו חריג מלבד נדירות התייעוד המצולם, ממחיש את הדברים: מי שיצפה בסרטון - ודי לשם כך לגלוש באתר תאגיד השידור "כאן" - יחזה בעיניו כיצד אזרחית שאיננה פועלת באלימות, מותקפת בברוטליות על-ידי עדת שוטרים. לאלה המתקשים לראות זאת, אציע מתכון של אפרים קישון. קישון כתב, שלאחר סדרת הפסדים של נבחרת ישראל בכדורגל ומפח נפש, כשהוא צופה במשחק הוא מרמיין שהשחקנים בכחול הם היריב, ואז נהנה משערים ומניצחון. כנראה, צריך לרמיין לרגע שלובשי המדים הכחולים הם קלגסים פורעי חוק, ואז התנהגותם כלפי הצעירה החרדית מאוד ברורה. מעבר לזעם שמעוררת הצפייה בסרטון, צריך לחשוב ברצינות גם על האפשרות שאם מתברר כי אכן יש למשטרה מספיק משאבים כדי לשלוח כמה ניידות וכעשרה שוטרים לטפל באירוע של חציית כביש שלא במעבר חציה על-ידי צעירה לא אלימה ולא חמושה, אזי כנראה שיש למשטרה משאבים עודפים, שמופעלים נגד האזרחים במקום למען ביטחונם. כך, מוצע בזה ברצינות רבה לקצץ בתקציב המשטרה ולהעביר את רוב הכסף לתקציב החינוך; ואת מקצתו להשתלמויות לשוטרים כדבר תפקידם הנכון בחברה. ●

כל אחד מאיתנו עלול למצוא את עצמו חשוד בעבירה. החוק הפלילי שמגדיר מה מותר לעולל לאזרח, מגדיר בכך גם את החירות שנותרה לו

לניידת משטרה, מטיחה את ראשה בניידת, ולאחר שהצעירה סופגת חבטה הגונה, דוחפת אותה לתוכה. בתגובה השגרתית של המשטרה נאמר, שחצתה כביש שלא במעבר חציה והתנגדה בכוח למעצר. עשרות שנים אני כותב על התופעה של שוטרים אלימים. התופעה נדונה ברוח ועדה בראשות פרופ' קרמניצר, שעסקה באלימות שוטרים, אך נראה כי המלצותיה של הוועדה מעולם לא יושמו, ושוטרים כמנהגם מכים. אך הרי, כפי שכתב בזמנו שופט בית-המשפט העליון בדימוס יואל זוסמן, "תקיפת אזרח על-ידי שוטרת חמורה פי כמה וכמה מתקיפה על-ידי אדם אחר. אין אדם חייב, במדינת חוק, לספוג מכות רק מפני שהמכה הוא שוטרת".

הכותב הוא פרופ' מן המניין, המרכז האקדמי למשפט ולעסקים והמכללה האקדמית ספיר, מייסד האתר "ביקורת מערכת המשפט הפלילי"